

Opetushallitus
kirjaamo@oph.fi
PL 380 (Hakaniemenranta 6)
00530 Helsinki

Viite Lausuntopyyntö Dno 28/421/2015

Psykiatrisen hoidon erikoisammattitutkinnon perusteiden luonnos

Opetushallitus on pyytänyt lausuntoa Psykiatrisen hoidon erikoisammattitutkinnon perusteiden luonnoksesta. Tutkinnon uudeksi nimeksi on esitetty Mielenterveys- ja päihdetyön erikoisammattitutkintoa ja nyt lausunnoilla olevat tutkinnon perusteet tulevat voimaan vasta, kun uusi tutkintorakenneasetus on annettu. Tutkinnon nimen muutos ja sisältö vastaavat nykyistä paremmin työelämää ja työpaikkojen osaamistarpeita.

Yleisiä havaintoja

Tehy ry, Suomen sairaanhoitajaliitto ry ja Suomen Mielenterveyshoitoalan Liitto ry kiittävät työryhmää perusteellisesta ja asiantuntevasta työstä. Luonnos tutkinnon perusteiksi muodostaa selkeän kokonaisuuden. Ehkäisevä, hoitava ja kuntouttava työote ja laaja näkemys mielenterveys- ja päihdetyöstä näyttäytyy tutkinnon perusteissa kautta linjan.

Valinnaisissa tutkinnon osissa on hyvin otettu huomioon lasten ja nuorten sekä ikääntyvien mielenterveys- ja päihdetyön erityispiirteet. Toisaalta työikäisten keskuudessa mielenterveys- ja päihdetyön osaamista tarvitaan yhä enemmän, jos ajatellaan yleisimpiä työkyvyttömyyden aiheuttajia. Onko tutkinnon perusteissa ajateltu, että työikäisten ja työssä olevien henkilöiden osalta osaaminen tulisi osoitettua pakollisissa tutkinnon osissa? Ennen tutkinnon perusteiden voimaantuloa olisi vielä syytä tarkistaa, että ammattitaitovaatimuksiin on todella kirjattu myös työikäisen väestön erityispiirteiden mukainen osaaminen.

Ammattitaidon arvioinnista todetaan tutkinnon perusteissa yleisesti, että tutkinnon suorittajien ammattitaitoa arvioivat työnantajien, työntekijöiden ja opettajien edustajat, joilla on hyvä ammattitaito kyseisen näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunnan, jonka toimialaan mielenterveys- ja päihdetyön erikoisammattitutkinto tulee kuulumaan, on syytä ohjeistaa arvioijien osaamista tutkinnon osien tarkkuudella. Arvioinnin merkitys tulee entisestään korostumaan 1.8.2016 voimaan astuvan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muutoksen myötä. Kolmikantainen arvioijaryhmä tulee tekemään päätökset ammattitaidon arvioinnista ja kantaa näin nykyistäkin suuremman vastuun arvioinnin oikeudenmukaisuudesta ja oikeellisuudesta.

Yksityiskohtaiset muutosesitykset

Ensimmäisen pakollisen tutkinnon osan: Mielenterveys- ja päihdetyössä toimiminen, yhtenä ammattitaitovaatimuksena on työturvallisuudesta ja työhyvinvoinnista huolehtiminen. Tämä on

mielenterveys- ja päihdetyössä toimiville erittäin tärkeää. Esitämme seuraavia täsmennyksiä arviointikriteereihin (s.7):

Toimintaympäristön turvallisuudesta huolehtiminen:

- ”Ennakoi toimintaympäristön turvallisuusriskejä” – lisätään *tunnistaa* ja ennakoi
- ”Työskentelee yksin, työparin tai työryhmän kanssa.....” - ei riitä, että toimii toimintaympäristön turvallisuuden edellyttämällä tavalla, vaan *osaa omalla toiminnallaan lisätä turvallisuutta toimintaympäristössä*

Uhka, väkivalta ja kriisitilanteissa toimiminen

- Lisätään *Tuntee organisaation toimintaohjeet uhka-, väkivalta- ja kriisitilanteissa*

Omasta työhyvinvoinnista huolehtiminen

- Lisätään *Tunnistaa omassa osaamisessaan perehdyttämistarpeen*

Oman työ, työyksikön ja työyhteisön toiminnan kehittäminen

- Lisätään *Tietää oman velvollisuutensa välttää häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, joka aiheuttaa muiden terveydelle tai turvallisuudelle haittaa*

Lopuksi Tehy ry, Suomen sairaanhoitajaliitto ry ja Suomen Mielenterveyshoitoalan Liitto ry toteavat, että Psykiatrisen hoidon - tulevan Mielenterveys- ja päihdetyön – erikoisammattitutkinnon suorittaneiden työ on tutkinnon perusteissa kuvatulla tavalla ”osa mielenterveys- ja päihdetyön asiantuntijatoimintaa sosiaali- ja terveysalalla.” Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti erikoisammattitutkinnon suorittajalle ei voida asettaa muodollisia pohjakoulutusvaatimuksia. On äärimmäisen tärkeää, että koulutuksen ja tutkinnon järjestäjät kantavat vastuunsa siitä, että tutkintoa suorittavilla todella on edellytykset tämän vaativan erikoisammattitutkinnon suorittamiseen. Tutkinnon suorittajille tulee myös tehdä selväksi alan ammatinharjoittamiseen ja kelpoisuuksiin liittyvät asiat.

Vaikka yksittäisen tutkinnon tasolla ei voidakaan tehdä poikkeuksia, haluamme edelleen tuoda esiin asian, joka vaikeuttaa hallituksen kärkihankkeissakin esiin nostettua toisen asteen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyön kehittämistä. Näyttötutkintoina suoritettavissa ammatillisissa perustutkinnoissa, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa ei ole käytössä laajuusmittaa. Tämä vaikeuttaa myös nyt lausunnoilla olevan vaativan erikoisammattitutkinnon asemoimista sosiaali- ja terveysalan tutkintojen joukossa sekä tutkinnon tunnistamista työelämässä.

Helsinki 23.10.2015

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja:

Juha Kurtti

Tutkimuspäällikkö, Tehy ry

juha.kurtti@tehy.fi, P. 0505869460